

folkning her i Landet er freden frem siden 1787. Vil man paa den Maade ubelufte Folk fra Afgangen til paa en for dem naturlig Maade at stifte Familie, saa fremmer man sandelig ikke noget Godt. (Raben: Maa jeg bede om Ordet!).

J. N. Hansen: Det er blot med Hensyn til Betimeligheden af denne Lov, jeg ønskede at yttre mig; den har ved Forslaget om Sammenlægning af indtil 20 Tdr. Hartkorn for mig aabnet et dybt Indblik i den Retning, den ærede Minister ønsker at gaae med Hensyn til Fæstevæsenets Overgang til Selveiendom. Han yttrede forleden Dag, at han ikke for Diebliffet vilde gaae ind paa nogen Tvangslov, men at Fæstevæsenet skulde gaae over til Selveiendom ved frivillige Overeenskomster, hvad der paa andet Dansk vil sige, at det skulde staae Godseierne aabent, fremdeles ved Salget af deres Fæstegaarde at tilvinge sig den samme Betaling for dem, som kan opnaaes for Selveiergaarde uden Fæstevang. Det er nemlig det, man vil aabne Godseierne Leilighed til, at faae deres Fæstegods betalt, som om det var Selveiergods, ved ikke at ville gaae ind paa en Tvangslov. Den ærede Minister udtalte ogsaa dengang, at Regjeringen vilde gjøre Alt, hvad der lod sig gjøre „i Medhold af Lov og Ret“, for at fremme Overgangen; jeg spurgte under samme Sags Behandling den ærede Minister, hvad dette var; men det behagede ham da ikke at svare mig eller at nævne, hvad han havde tænkt sig som stemmende med Lov og Ret, der kunde gjøres, for at befordre og lette Overgangen. Men her see vi Proven af de Midler, den ærede Minister har tænkt sig; han har nemlig sagt, det er ikke nok, for at skaffe Godseierne Alt, hvad jeg ønsker dem for deres Fæstesteder, at lade den nuværende Concurrence bestaae, uagtet Ministeren vistnok maa indrømme, at den er stor, men jeg vil ogsaa tilveiebringe en betydelig Tilgang i denne Concurrence, for at Priserne paa Fæstestederne kunne skrues endnu høiere op, forat Godseierne endnu rigeligen kunne fylde deres Kommer. Han foreslaaer derfor, at Gaarde skulle kunne lægges sammen indtil 20 Tdr. Hartkorn; altsaa alle de Folk, som ønske at kjøbe Landeiendomme, men ikke kunne leve af en Fæstegaard af al-

mindelig Størrelse, aabner han herved Leilighed til at faae deres Penge anvendt, ved at opkjøbe 2, 3, 4, 5 Bondegaard og lægge dem sammen, og dette er ikke Noget, der er udsaaet den ærede Ministers Opmærksomhed; thi han har i de Motiver, der ledsage Udkastet, udtrykkeligt udtalt, at det er Hensigten. Det er altsaa kun hans egne Ord, naar jeg paa- staar, at det er hans Mening med dette Lovforslag med Hensyn til Sammenlægningen, at forstørre den store Concurrence, der allerede er. Han siger udtrykkeligen, at det er beregnet paa at tilveiebringe et Mellemlid mellem de større Landeiendomsbesiddere og Gaardmændene, og dette Mellemlid skulde jo saaledes staaes af mange, mange smaa Gaarde til enkelte af de Mænd, der skulde udgjøre dette Mellemlid, altsaa med Udskydelse af 4 til 5 Bondefamilier for enhver enkelt Mellemlid, der skulde komme til at faae Ernæring. Det skulde og, siger han, bidrage væsentligt til at udjævne den Forskjel, som finder Sted for nærværende Tid imellem de forskjellige Classer af Landeiendomsbesiddere. Jeg kan nu ikke troe, at det væsentlig vilde bidrage til at udjævne Forskjellen; det vilde bidrage til at gjøre den større Klasse talrigere og den mindre Klasse ikke færre i Tal, men langt uslere og fattigere; det vilde reducere den Befolkning, som han her kalder de mindre Landeiendomsbesiddere, til en langt fattigere og uslere nedtrykt Klasse, end den hidtil har været, og det gjør han, siger han, for at dygtige Mænd med Capitaler kunne komme til at erhverve disse Mellemlid; „dygtige Mænd med Capitaler“, de skulle træde til og overbyde Fæsterne, for at Godseierne kunne faae disse dygtige Mænds Capitaler! Jeg beder dem overveie, mine Herrer! om jeg behøver at sige mere, for at erklære mig aldeles imod Forslaget. Naar jeg endnu skal yttre et Par Ord, saa er det med Hensyn til, hvad den ærede Minister yttrede om, at han ikke kunde ansee en pludselig Overgang til Selveiendom for ønskelig. Der er Ingen, som har anset en pludselig Overgang til Selveiendom for ønskelig; naar man ønsker en Lov for Fæstevæsenets Afløsning, saa ønsker man derimod ingen pludselig Overgang; en saadan Lov